

Millet Meclisi İÇtüzüğünün Başlığı İle Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu İÇtüzüğe Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında

(Resmî Gazete ile yayımı: 24.5.1996 Sayı: 22645)

Karar No
424

Karar Tarihi
16.5.1996

MADDE 1. – Millet Meclisi İÇtüzüğünün başlığında ve içinde geçen;

- “Millet Meclisi” ibareleri “Türkiye Büyük Millet Meclisi”;
 - “Divan Üyesi” ibareleri “Kâtip Üye”;
 - “İdareci Üye” ibareleri “İdare Amiri”;
 - “Çekinser” kelimesi “çekimsen”;
 - 1 inci maddesinde geçen “1 Kasım-31 Ekim” ibaresi “1 Ekim-30 Eylül” ve “4 yıl” ibaresi “5 yıl”;
 - 2 nci maddesinde geçen “dörtüzelli” sayısı “beşüzelli”;
 - 3 üncü maddesinde geçen “Türkiye Radyolarında” ibaresi “Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu kanallarında”;
 - 4 üncü maddesinde geçen “Kasım” kelimesi “Ekim”;
 - 18 inci maddesinde geçen “on milletvekili” ibaresi “yirmi milletvekili”;
 - 58 inci maddesinin dördüncü fıkrasında geçen “salt çoğunluğunun mevcut olmadığı anlaşılırsa” ibaresi, “en az üçte birinin mevcut olmadığı anlaşılırsa”;
 - 102 nci maddesinde geçen “Anayasanın 88 inci maddesinin ikinci fıkrası” ibaresi “Anayasanın 98 inci maddesinin üçüncü fıkrası”;
 - 106 ncı maddesinde geçen “ikiyüzyirmialtı” sayısı “ikiyüzyetmişaltı”;
 - 146 ncı maddesinde geçen “Anayasanın 79 uncu maddesi” ibaresi “Anayasanın 83 üncü maddesi”;
 - 149 uncu maddesinde geçen “Divanlarınca” kelimesi “Divanınca”;
 - “Kâtip Üye, İdare Amiri” ibareleri bu yazılış sırasına göre ve
“16 ncı madde numarası 17”;
 - “17 ncı madde numarası 16”;
- Olarak değiştirilmiştir.
- Millet Meclisi İÇtüzüğünün;
- Yoklama istemi ile ilgili 58 inci maddesinde geçen on;
 - Kapalı oturum istemiyle ilgili 71 inci maddesinde geçen onbeş;
 - Kanunun tümünün ve maddelerinin oylanmasında açık oy istemi ile ilgili 82 nci maddesinde geçen onbeş;
 - Genel Görüşme istemiyle ilgili 100 üncü maddesinde geçen on;
 - Gizli oylama istemi ile ilgili 123 üncü maddesinde geçen onbeş;
- Sayıları yirmi olarak değiştirilmiştir.

Millet Meclisi İttüzüğünde geçen;

- “Cumhuriyet Senatosu”, “Cumhuriyet Senatosu Başkanı”, “Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanı”, “Cumhuriyet Senatosu Üyeleri” ve “senatör” ibareleri;

- 21 inci maddesinde geçen “Türkiye Büyük Millet Meclisi” ibaresi ile “Karma” ibareleri;

- 24 üncü maddesinin tamamı; 32 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki “teklifte imzası bulunan senatörler” ibaresi;

- 77 nci maddesinin başlığında geçen “ve benimsenmeyen” ibaresi ile maddede geçen “Anayasanın 92 nci maddesi gereğince” ibaresi;

- 83 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında geçen “Genel Kurulun üye tamsayısının salt çoğunluğuyla” ibaresi;

- 105 inci maddesinin son fıkrasının son cümlesinde yer alan “güvenoyu verenlerin sayısı, güvensizlik oyu verenlerden fazlaysa Bakanlar Kurulu güven almış olur” ibaresi;

- 144 üncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde geçen “Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanıyla anlaşmak suretiyle” ibaresi;

- 147 nci maddesinin son fıkrasının son cümlesi ile bu fıkradaki “sırf” kelimesi;

- 149 uncu maddesinde geçen “Türkiye Büyük Millet Meclisi Kitaplık Karma Komisyonunca hazırlanıp, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu” ibaresi;

Çıkarılmıştır.

Çıkarılan 24 üncü maddeden sonraki numaralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

Millet Meclisi İttüzüğünün;

- 43 üncü maddesinin sonuna “Şu kadar ki, bu haklarını Komisyon Başkanının belirleyeceği uygun süre içinde kullanmaları gerekir.” cümlesi;

- 50 inci maddesine 5 inci bent olarak “Meclis Soruşturması Raporları” ibaresi eklenerek bent numaraları teselsül ettirilmiş;

- 52 nci maddesine “Meclis Araştırması” ibaresinden sonra “Meclis Soruşturması” ibaresi;

- 55 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki “toplantı” ve “gün” kelimeleri arasına “hafta,” kelimesi;

Eklenmiştir.

MADDE 2. – Millet Meclisi İttüzüğünün 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tatil

Madde 5. – Tatil, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarının belli bir süre ertelenmesidir.

Danışma Kurulunun önerisi üzerine Genel Kurulca başka bir karar alınmadıkça Türkiye Büyük Millet Meclisi 1 Temmuz günü tatile girer.

Bir yasama yılı içinde üç aydan fazla tatil yapılamaz.

MADDE 3. – Millet Meclisi İttüzüğünün 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tatilde veya aravermede toplantı

Madde 7. – Türkiye Büyük Millet Meclisi, tatil veya araverme sırasında Cumhurbaşkanı veya Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tarafından toplantıya çağrılması halinde, belirtilen gün ve saatte toplanır.

Cumhurbaşkanı, toplantı çağrısını doğrudan doğruya veya Bakanlar Kurulunun istemi üzerine yapar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı doğrudan gerek görürse toplantı çağrısına karar verebilir. Üyelerin beşte birinin imzasını taşıyan gerekçeli önergedeki çağrı istemini ise en geç yedi gün içinde yerine getirir.

Bu çağrılarda, toplantı gün ve saatinin ve bu toplantıyı gerektiren konunun belirtilmiş olması şarttır.

Birleşim yeterli çoğunlukla açılabilirdiği takdirde, Başkan, ilk önce çağrı yazısını okutur ve bu toplantıyı gerektiren konu görüştür. Konu üzerinde gerekli işlemler tamamlanınca, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarına devam karar vermediği takdirde, tatile veya ara vermeye devam olunur. Yeterli çoğunluk sağlanamazsa çağrı düşer.

MADDE 4. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Başkan seçimi ve süresi

Madde 10. – Başkanlık için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenin görev süresi iki, ikinci devre için seçilenin görev süresi üç yasama yılıdır.

Siyasi parti grupları Başkanlık için aday gösteremezler.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan adayları, Meclis üyeleri içinden, Meclisin toplandığı gündünden itibaren on gün içinde Başkanlık Divanına bildirilir. Başkan seçimi gizli oyla yapılır. İlk iki oylamada üye tamsayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır; dördüncü oylamada en fazla oy alan üye, Başkan seçilmiş olur. Başkan seçimi aday gösterme süresinin bitiminden itibaren on gün içinde tamamlanır.

MADDE 5. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 11 inci maddesinin son fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekillikleri, Kâtip Üyelikleri ve İdare Amirlikleri için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi üç yasama yılıdır.

MADDE 6. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 14 üncü maddesinin 6 ncı ve 9 uncu bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

6. Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarını denetlemek; işlerde birikme olması halinde komisyon başkanı ve üyelerini uyarmak ve durumu Genel Kurulun bilgisine sunmak;

9. Başkanlık Divanı bünyesinde oluşturulacak “Türkiye Büyük Millet Meclisi Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu” aracılığıyla Meclisi ve çalışmalarını yurt içinde ve yurt dışında tanıtıcı tedbirler almak ve yayın yapmak;

MADDE 7. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Komisyonların adları

Madde 20. – Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları şunlardır:

1. Anayasa Komisyonu;
2. Adalet Komisyonu;
3. Millî Savunma Komisyonu;
4. İçişleri Komisyonu;

5. Dışişleri Komisyonu;
6. Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu;
7. Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu;
8. Çevre Komisyonu;
9. Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu;
10. Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu;
11. Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu;
12. Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu;
13. Dilekçe Komisyonu;
14. Plân ve Bütçe Komisyonu;
15. Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu;
16. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu.

(14) ve (15) inci bentlerdeki komisyonlar hariç, komisyonların her birinin üye sayısı, Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurulca işaret oyuyla belirlenir.

Komisyonlar için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi üç yasama yılıdır. Görev süreleri yenileri seçilinceye kadar devam eder.

MADDE 8. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 23 üncü maddesi ve başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Komisyonlara havale, esas ve tali komisyonlar

Madde 23. – Tasarı, teklif veya kanun hükmünde kararnamelelerin hangi komisyonlarda görülebileceği, esas ve tali komisyonların hangisi olacağı, işin komisyonlara havalesi sırasında Başkanlık tarafından tespit edilir.

Raporu Genel Kurul görüşmelerine esas olacak komisyona esas komisyon denir. Tali komisyonlar, işin kendilerini ilgilendiren yönü veya maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır.

Başkanlıkça, esas komisyona ve diğer komisyonlara havale birlikte yapılır.

Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler.

Tali komisyonlarca süresi içinde görüş bildirilmemesi; esas komisyonun raporunu hazırlamasına engel değildir.

MADDE 9. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 25 inci maddesinin madde numarası 24 olarak değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Yeni kurulan bir hükümetin güven oyu almasından itibaren on gün içinde iktidar grubu veya gruplarının istemi üzerine komisyonların başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip seçimleri yenilenir.

MADDE 10. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 27 nci maddesinin madde numarası 26 olarak değiştirilmiş ve maddenin ikinci fıkrasının son cümlesine aşağıdaki ibare ile maddeye son fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“ , üyeleri tarafından gündeme alınması teklif edilen işler hakkında karar verir.”

Üyelerinin üçte biri tarafından Komisyona teklif edilecek gündem üzerine de komisyonlar, Başkanlarınca toplantıya çağılır.

MADDE 11. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38 inci maddesi 37 nci madde olarak aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Komisyonlarda inceleme süresi

Madde 37. – Tasarı veya tekliflerle kanun hükmünde kararnamelerin esas komisyonlara havale gününden itibaren en geç kırkbeş gün içinde sonuçlandırılması gerekir.

Bu sürenin bitiminde, tasarı, teklif ve kanun hükmünde kararnamenin doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını Hükümet veya teklif sahipleri isteyebilirler. Bu istemler üzerine komisyon, Hükümet, teklif sahibi ve bir milletvekili beşer dakikayı geçmemek üzere söz alabilir. Genel Kurul işaret oyuyla karar verir.

Süresi içinde komisyonda görüşülmeyen kanun hükmünde kararnameler, doğrudan Genel Kurul gündemine alınmak üzere Meclis Başkanlığı'nca Danışma Kuruluna götürülür.

Başkanlıkça esas komisyon dışında, tali komisyoniara da havale edilmiş olan bir konu bu komisyonlarca on gün içinde sonuçlandırılır. Bu süre Başkanlıkça kısaltılabileceği gibi komisyonun müracaatı halinde en çok on gün daha uzatılabilir.

MADDE 12. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 60 ıncı maddesinin madde numarası 59 olarak değiştirilmiş ve maddenin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Grubu bulunmayan milletvekillerinden birine de beş dakikayı geçmemek üzere söz verilir.

MADDE 13. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 79 uncu maddesinin madde numarası 78 olarak ve maddenin son cümlesi de aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ancak, Bakanlar Kurulunun öncelikli olduğunu bir yazı ile Başkanlığa bildirdiği kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesine devam olunur.

MADDE 14. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 88 inci maddesi 87 nci madde olarak aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Değişiklik önermeleri

Madde 87. – Kanunlarda veya İçtüzükte aksine bir hüküm yoksa, kanun tasarısı veya teklifinde bir maddenin reddi, tümünün veya bir maddenin komisyona ıadesi, bir maddenin değiştirilmesi, metne ek veya geçici madde eklenmesi hakkında, milletvekilleri, esas komisyon veya Hükümet değişiklik önermeleri verebilir. Bu esaslar dairesinde milletvekilleri tarafından maddelerin her fıkrası için dörtten fazla önerme verilemez.

Değişiklik önermeleri kanun tasarısı veya tekliflerinin basılıp dağıtılmasından itibaren Başkanlığa verilebilir. Ancak, tasarısı veya teklifin görüşülmesine başlandıktan sonra verilecek değişiklik önermelerinde en az beş milletvekilinin imzası bulunmadıkça önerme işleme konulmaz.

Görüşülmekte olan tasarısı veya teklifin konusu olmayan sair kanunlarda ek ve değişiklik getiren yeni bir kanun teklifi niteliğindeki değişiklik önermeleri işleme konulmaz.

Görüşülmekte olan tasarısı veya teklife konu kanunun, komisyon metninde bulunmayan, ancak tasarısı veya teklif ile çok yakın ilgisi bulunan bir maddesinin değiştirilmesini isteyen ve komisyonun salt çoğunlukla katıldığı önermeler üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açılır.

Değişiklik önermelerinde, değiştirilmesi, kaldırılması veya eklenmesi istenen hükümler açıkça belirtilir. Açık olmayan ve şarta bağlı önermeler işleme konulmaz.

Değişiklik önermeleri gerekçeli olarak verilir. Değişiklik önermeleri ve gerekçeleri beşyüz kelimedenden fazla ise, önerme sahibi önermesine beşyüz kelimeyi geçmeyen bir özet eklemek zorundadır.

Başkan, değişiklik önermesi hakkında komisyona ve gruplara derhal bilgi verir.

Değişiklik önermeleri önce verilmiş, sonra ayrırlık sırasına göre okunur ve işleme konur.

Başkan, önermeye katılıp katılmadığını komisyona ve Hükümete sorar. Komisyon ve Hükümet katılmama gerekçelerini kısaca açıklayabilirler. Hükümetin veya komisyonun katılmadığı önerme, sahibi tarafından beş dakikayı geçmemek üzere açıklanabilir. Önerme sahibine, gerekçesinin okunmasını istediği önerme hakkında söz verilmez.

Daha sonra önermeler işaret oyu ile ayrı ayrı oylanır. Komisyonun katılmadığı ve fakat Genel Kurulun kabul ettiği önerme ve ilgili maddeyi komisyon geri isteyebilir. Geri verilmesi kabul edildiği takdirde, komisyon önermeye göre yeni bir metin hazırlar veya kendi metninin aynen kabulünü isteyebilir. Genel Kurulun kararı kesindir.

MADDE 15. – Millet Meclisi İçtüzüğüne 88 inci maddeden sonra aşağıdaki 89 uncu madde eklenmiştir.

Genel Kurulda yeniden görüşme

Madde 89. – Tasarı veya teklifin tümünün oylanmasından önce, belli bir maddesinin yeniden görüşülmesini gerekçeli bir önerme ile esas komisyon veya Hükümet bir defaya mahsus olmak üzere isteyebilir.

Bu istem Danışma Kurulunun görüşü alındıktan sonra Genel Kurulca, görüşmesiz ve işaret oyuyla karara bağlanır.

Anayasa değişikliği görüşmelerinde bu madde hükmü uygulanmaz.

MADDE 16. – Millet Meclisi İçtüzüğüne aşağıdaki 90 inci madde eklenmiştir.

Yetki kanunları ve kanun hükmünde kararname

Madde 90. – Yetki kanunu tasarıları ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kanun hükmünde kararname, Anayasanın ve İçtüzüğün kanunların görüşülmesi için koyduğu kurallara göre, ancak, komisyonlarda ve Genel Kurulda diğer kanun tasarı ve tekliflerinden önce ve ivedilikle görüşülür.

Usulüne göre Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kanun hükmünde kararname geri çekilemez. Türkiye Büyük Millet Meclisi ancak bir kanunla kanun hükmünde kararnameyi reddedebilir, aynen veya değiştirerek kabul edebilir. Kanun hükmünde kararname diğer bir kanun hükmünde kararname ile de değiştirilebilir veya yürürlükten kaldırılabilir.

Yürürlükten kaldırılan kanun hükmünde kararname bir raporla Genel Kurula sunulmadan işleminden kaldırılmaz.

Kanun hükmünde kararname, varsa değişiklikleriyle birleştirilerek bütünüyle görüşülür; bölünerek, ayrı metinler haline getirilerek kanunla değişiklik yapılamaz.

Maddelerine geçilmesi veya tümü reddedilen kanun hükmünde kararname bir ret metni hazırlanması için komisyona verilir. Komisyonca o birleşim içinde veya en geç takip eden birleşime kadar hazırlanan metin, Genel Kurulda görüşme yapılmaksızın oylanır ve kabulü halinde kanunlaşır.

MADDE 17. – Millet Meclisi İçtüzüğüne aşağıdaki 91 inci madde eklenmiştir.

Temel kanunlar

Madde 91. – Temel kanunları ve İçtüzüğü bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştiren veya yürürlüğe koyan tasarı veya tekliflerin Genel Kurulda görüşülmesinde uygulanacak özel görüşme ve

oylama usulü tespitine, Hükümetin, esas komisyonun veya grupların teklifi, Danışma Kurulunun oybirliği ile önerisi üzerine Genel Kurulca karar verilebilir.

MADDE 18. – Millet Meclisi İttüzüğüne eklenen maddelere göre numaralar teselsül ettirilmek suretiyle 91 inci madde 93 üncü madde olarak ve son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İkinci görüşmede yalnızca maddeler üzerinde verilmiş değişiklik önermeleri görüşülür, birinci görüşmede üzerinde değişiklik teklifi bulunmayan bir madde hakkında ikinci görüşmede önerge verilemez.

MADDE 19. – Millet Meclisi İttüzüğünün 92 nci maddesi 94 üncü madde olarak başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Anayasada değişiklik tekliflerinin kabulü

Madde 94. – Anayasada değişiklik tekliflerinin birinci ve ikinci görüşmelerinde, maddelerin kabulü ile ikinci görüşmenin sonunda tümünün kabulü üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun gizli oyu ile mümkündür.

Birinci görüşmede gerekli çoğunlukla kabul oyu alamayan bir madde ikinci görüşmede de gerekli çoğunlukta kabul oyu alamamışsa reddedilmiş olur.

Teklif hakkında verilen değişiklik önergesinin kabulü halinde, kabul için gerekli beşte üç çoğunluğun tespiti için bu önerenin oylanması gizli oylama suretiyle tekrarlanır.

MADDE 20. – Millet Meclisi İttüzüğünün 94 üncü maddesi 96 ncı madde olarak aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Soru

Madde 96. – Soru; kısa, gereksiz ve kişisel görüş ileri sürülmeksizin; kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önerge ile Hükümet adına sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, Başbakan veya bir bakanın açık ve belli konular hakkında bilgi istemekten ibarettir. Sözlü soru önermeleri yüz kelimeyi geçemez. Soru önermelerine belge eklenemez.

Soru önergesi, sadece bir milletvekili tarafından imzalanır ve Başkanlığa verilir.

Başkan, İttüzük şartlarına uygun gördüğü önermeleri gelen kağıtlar listesinde yayımlar ve Başbakanlığa veya ait olduğu bakanlığa gönderir.

MADDE 21. – Millet Meclisi İttüzüğünün 97 nci maddesi 98 inci madde olarak aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sözlü sorunun gündeme alınması ve cevaplandırılması

Madde 98. – Sözlü sorular, önerenin Başbakanlığa veya ait olduğu bakanlığa sevk tarihinden itibaren beş gün sonra gündeme alınır.

Sözlü soruların cevaplandırılması için; Anayasa, kanun ve İttüzük gereği zorunluklar hariç olmak üzere, haftanın en az iki gününde, birleşimin başında ve birer saatten az olmamak şartıyla, Danışma Kurulunun önerisi ve Genel Kurulun onayı ile belli bir süre ayrılır.

Hükümet adına verilecek cevabın süresi beş dakikayı geçemez. Bu cevap üzerine soru sahibi, yerinden, konu ile ilgili çok kısa ek bir açıklama isteyebilir. Hükümet adına verilecek cevapla görüşme tamamlanır. İkinci cevap süresi de beş dakikayı geçemez.

Soru sahibinin Genel Kurulda bulunmaması, sorunun cevaplandırılmasına engel değildir.

Hükümet adına cevap vermek için söz alan bakan; gündemde bulunan sözlü soru önergelerinden birden fazlasını sıra gözetmeden cevaplayabilir. Bu hakkını kullanmak isteyen bakan, önceden

birleşimi yöneten Başkana isteğini bildirir. Başkan bu isteği birleşimi açtıktan sonra derhal Genel Kurula duyurur. Konuları aynı olan sözlü sorular birleştirilerek cevaplandırılabilir.

İkinci fıkradaki zorunluklar hariç, üç birleşim içinde cevaplandırılmayan sözlü sorular yazılı soruya çevrilir ve istemi halinde aynı birleşimde önerge sahibine beş dakikayı geçmemek üzere söz verilir.

MADDE 22. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ncı maddesi 99 uncu madde olarak aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve buna göre madde numaraları teselsül ettirilmiştir.

Yazılı sorunun cevabı

Madde 99. – Yazılı soruların cevabı, Başbakanlık veya ait olduğu bakanlık eliyle Başkanlığa sunulur. Başkan, bu cevabı derhal soru sahibine iletir. Cevap ayrıca soru metniyle birlikte Başkanlıkça alındığı günkü veya bir sonraki birleşim tutanağının arkasına eklenir.

Yazılı sorular, Başbakanlığa veya ait olduğu bakanlığa gönderildiği tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde cevaplandırılır.

Başkan, bu süre içinde cevaplandırılmayan yazılı sorular için Başbakanın veya ilgili bakanın dikkatini çeker.

Yazılı sorular, dikkat çekme yazısının gönderildiği tarihten itibaren on gün içinde de cevaplandırılmazsa, önergenin süresi içinde cevaplandırılmadığı gelen kağıtlar listesinde ilân edilir.

Hükümet, yazılı sorunun cevabını, gereken bilgilerin derlenebilmesi için Başkanlığa bilgi vermek suretiyle bir ayı geçmemek üzere geciktirebilir.

MADDE 23. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 103 üncü maddesi, 105 inci madde olarak ve ikinci fıkrasının sonuna da aşağıdaki hüküm eklenerek değiştirilmiştir.

Araştırmasını üç ay içinde bitiremeyen komisyona bir aylık kesin süre verilir. Komisyon bu süre sonunda da çalışmasını tamamlamadığı takdirde süre bitiminden itibaren onbeş gün içinde araştırmanın tamamlanmaması nedenleri veya o ana kadar varılan sonuçlar üzerinde Genel Kurulda görüşme açılır. Genel Kurul bu görüşme ile yetinebileceği gibi yeni bir komisyon da kurabilir.

MADDE 24. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 107 nci maddesi 106 ncı madde olarak "Dördüncü Bölüm (Gensoru)" başlığı altında aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Gensoru

Gensoruda usul

Madde 106. – Gensoru önergesi, bir siyasi parti grubu adına veya en az yirmi milletvekilinin imzasıyla verilir.

Gensoru önergesi, verilişinden sonraki üç gün içinde Başkanlıkça bastırılarak üyelere dağıtılır.

Gensoru önergesi beşyüz kelimedenden fazla ise, imza sahipleri beşyüz kelimeyi geçmeyecek bir özet bu önergeye eklemek zorundadırlar. Genel Kurulda bu özet okunur.

Gensoru görüşmeleri Anayasanın 99 uncu maddesi hükümlerine göre yapılır.

MADDE 25. – Millet Meclisi İçtüzüğüne "Beşinci Bölüm (Meclis Soruşturması ve Yüce Divana Sevki)" başlığı altında aşağıdaki 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113 ve 114 üncü maddeler eklenmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Meclis Soruşturması ve Yüce Divana Sevk

Meclis soruşturması açılması için önerge

Madde 107. – Görevde bulunan veya görevinden ayrılmış olan Başbakan ve bakanlar hakkında Meclis soruşturması açılması, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az onda birinin vereceği bir önerge ile istenebilir.

Bu önergede; Bakanlar Kurulunun genel siyasetinden veya bakanlıkların görevleriyle ilgili işlerden dolayı hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakanın cezai sorumluluğu gerektiren fiillerinin görevleri sırasında işlendiğinden bahsedilmesi, hangi fiillerinin hangi kanun ve nizamaya aykırı olduğunun gerekçe gösterilmek ve maddesi de yazılmak suretiyle belirtilmesi zorunludur.

Meclis soruşturması önergesinin görüşülmesi

Madde 108. – Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilen Meclis soruşturması önergesi gelen kağıtlar listesine alınır ve Genel Kurulda okunur. Okunan önergenin bir örneği, Başkanlıkça hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakana gönderilir.

Meclis soruşturması açılıp açılmaması hakkında yapılacak görüşmelerin günü, önergenin verililişinden itibaren bir ay içinde görüşülüp karara bağlanacak şekilde, bir özel gündem halinde Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurulca tespit edilir. Bu görüşme günü de ayrıca hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakana bildirilir.

Sırasıyla, önergeyi verenlerden ilk imza sahibinin veya onun göstereceği bir diğer imza sahibinin, şahısları adına üç milletvekilinin ve o sırada görevde bulunsun veya bulunmasın hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakanın konuşacağı bir görüşmeden sonra, Meclis soruşturması açılıp açılmaması hakkında Genel Kurulca karar verilir.

Meclis soruşturması komisyonunun kuruluşu

Madde 109. – Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, soruşturmanın yürütülmesi görevi, Anayasanın 100 üncü maddesi hükümlerine göre, Başkanlıkça Genel Kurulda yapılacak ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyona verilir.

Komisyon, kendisine bir başkan, bir başkanvekili, bir sözcü ve bir kâtip seçer.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre hâkimlerin davaya bakmasına veya karara katılmasına engel oluşturacak durumlarda bulunan, Meclis soruşturması önergesini veren veya daha önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde ya da dışında bu konudaki görüşünü açıklamış milletvekilleri, bu komisyona seçilemezler.

Komisyonunda görevli memur ve raportörler ile stenograf için de aynı hüküm uygulanır.

Meclis soruşturması komisyonunun çalışma usulü ve süresi

Madde 110. – Soruşturma komisyonu üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve toplanmaya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir.

Komisyonun çalışmaları gizlidir. Bu komisyona kendi üyeleri dışındaki milletvekilleri katılmazlar.

Soruşturma komisyonu, raporunu Anayasanın 100 üncü maddesine göre kuruluşundan itibaren iki ay içinde verir. Soruşturmanın bitirilememesi halinde, komisyona iki aylık yeni ve kesin bir süre verilir. Komisyonun bu konudaki istem yazısı Genel Kurulun bilgisine sunulur.

Meclis soruşturması komisyonunun yetkileri

Madde 111. – Komisyon kamusal ve özel kuruluşlardan konu ile ilgili bilgi ve belgeleri isteyebilir; gerekli gördüklerine el koyabilir; Bakanlar Kurulunun bütün vasıtalarından faydalanabilir; Bakanlar Kurulu üyelerini, diğer ilgilileri, tanık ve bilirkişileri dinleyebilir.

Komisyon, naip veya istinabe yolu ile adli mercilerden yardım isteyebilir. Ayrıca Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun tanıklarla, bilirkişilerle, zapt ve arama ile ilgili olarak adli mercilere verdiği hürriyetleri kısıtlayıcı yetkilerin genel hükümler çerçevesinde kullanılmasını, gerekçesini bildirmek suretiyle görevli adli merciden yazıyla isteyebilir.

Komisyon, hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakanın savunmasını alır. Bununla ilgili olarak talep edeceği belgeleri temin ettirir.

Komisyon, gerektiğinde alt komisyonlar kurarak Ankara dışında çalışma kararı alabilir.

Soruşturmanın sonuçlandırılması

Madde 112. – Soruşturma komisyonu raporu, Başkanlıkça bastırılarak hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakana derhal gönderilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılır. Rapor, üyelere dağıtıldıktan yedi gün sonraki birleşimin gündemine alınır ve öncelikle görüşülür.

Bu görüşmede, komisyona, şahısları adına altı milletvekiline ve o sırada görevde bulunsun veya bulunmasın hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakana söz verilir. Son söz, hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakana aittir ve süresi sınırlanmaz.

Görüşmeler tamamlandıktan sonra komisyon raporu Genel Kurulca karara bağlanır.

Komisyonun Yüce Divana sevk yönündeki raporları ile Genel Kurulun Yüce Divana sevk kararlarında hangi ceza hükmüne dayanıldığı belirtilir.

Komisyonun Yüce Divana sevk etmeme yönündeki raporlarının reddi, ancak, Yüce Divana sevke dair verilen ve sevk kararının hangi ceza hükmüne dayanacağını gösteren bir önerenin kabulüyle mümkün olur.

Yüce Divana sevk kararı ancak üye tamsayısının salt çoğunluğu ile alınır.

Türkiye Büyük Millet Meclisince Yüce Divana sevk kararı alınırsa dosya, en geç yedi gün içinde Başkanlıkça dizi pusulasına bağlanarak Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderilir.

Siyasi parti gruplarında soruşturma ile ilgili görüşme yapılamaması

Madde 113. – Siyasi parti gruplarında, Meclis soruşturması ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınmaz.

Ancak bu gruplarda Meclis soruşturması ile ilgili komisyon üyelikleri için Anayasanın 100 üncü maddesine göre gösterilecek adayların tespiti amacıyla seçim yapılabilir.

Cumhurbaşkanının vatana ihanetle suçlandırılması

Madde 114. – Anayasanın 105 inci maddesinin son fıkrası gereğince görevde bulunan veya görevden ayrılmış olan Cumhurbaşkanının vatana ihanetten dolayı suçlandırılmasını isteyen önerge, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte birinin imzasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilir.

Bu önerge derhal Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulur; suçlandırılması istenen Cumhurbaşkanına bildirilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulmasından başlayarak yedi gün sonraki birleşimin gündemine alınır.

Bu birleşimde, suçlandırılması istenen Cumhurbaşkanının da dinleneceği bir görüşmeden sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az dörtte üçünün oyuyla suçlandırılması istenen Cumhurbaşkanının Yüce Divana sevkine karar verilebilir. Suçlandırılması istenen Cumhurbaşkanı, isterse, savunmasını yazılı olarak gönderebilir. Bu savunma Genel Kurulda aynen okunur.

Birinci fıkrada söz konusu önerge ile üçüncü fıkrada söz konusu Yüce Divana sevk kararında, hangi ceza hükmüne dayanıldığı ve suçlandırılması istenen Cumhurbaşkanınca işlendiği ileri sürülen suçun hangi gerekçeyle vatana ihanet sayılması gerektiği belirtilir.

MADDE 26. – Millet Meclisi İçtüzüğüne “Yedinci Kısım (Dilekçelerin İncelenmesi ve Karara Bağlanması Esas ve Usulleri)” başlığı altında aşağıdaki 115, 116, 117, 118, 119 ve 120 nci maddeler eklenmiştir.

YEDİNCİ KISIM

Dilekçelerin İncelenmesi ve Karara Bağlanması Esas ve Usulleri

Dilekçe Komisyonu

Madde 115- Dilekçe Komisyonu, Türk vatandaşlarının kendileriyle veya kamu ile ilgili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderdikleri dilek ve şikayetleri inceler.

Dilekçelerin Başkanlık Divanınca incelenmesi

Madde 116- Dilekçe Komisyonunun; Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtibinden oluşan Başkanlık Divanı, komisyona gelen dilekçeleri inceleyerek;

1. Belli bir konuyu ihtiva etmeyen,
2. Yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektiren,
3. Yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili olan veya haklarında bu merciler tarafından verilmiş bir karar bulunan,

4. Yetkili idarî makamlarca verilen kesin cevap suretini ihtiva etmeyen,

5. Kanunun dilekçede bulunmasını zorunlu gördüğü şartlardan herhangi birini taşımayan,

Dilekçelerin görüşülemeyeceğini karara bağlar.

Komisyon Başkanlık Divanı, bu kararlarını; bastırır ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtır. Dağıtım tarihinden itibaren onbeş gün içinde itiraz olunmayan Başkanlık Divanı kararları kesinleşir ve durum dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.

Komisyon Başkanlık Divanı; görüşülemeyeceğini karara bağladığı dilekçelerden, kanun olarak düzenlenmelerinde toplumsal yarar gördüklerinin birer örneğini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ve Başbakanlığa bilgi olarak gönderir.

Dilekçelerin Komisyon Genel Kurulunca incelenmesi

Madde 117- Komisyon Başkanlık Divanının 116 ncı maddenin dışında gördüğü dilekçeler ile aynı madde gereğince karara bağladığı dilekçelerden süresi içinde itiraza uğrayanlar, Komisyon Genel Kuruluna sevk edilir.

Komisyon Genel Kurulu, kendisine gönderilen dilekçeleri, ilk önce; 116 ncı madde hukmu gereğince inceleyerek karar konusu olup olamayacakları hususunu kararlaştırır.

Komisyon Genel Kurulu kararlarının bastırılması ve dağıtılması

Madde 118- Komisyon Başkanlık Divanı, Komisyon Genel Kurulunca alınan kararları bastırır, bütün milletvekillerine ve bakanlara dağıtır.

Komisyon Genel Kurulu kararlarına itiraz

Madde 119. – Türkiye Büyük Millet Meclisinin her üyesi Komisyon Genel Kurulunun kararı na, kararın dağıtım gününden itibaren otuz gün içinde gerekçeli bir yazıyla itiraz edebilir. Aksi halde, dilekçe hakkındaki karar kesinleşir.

Komisyon Genel Kurulu, itiraz edilen dilekçeler için, itiraz tarihinden itibaren otuz gün içinde bir rapor düzenleyerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Türkiye Büyük Millet Meclisinin alacağı karar kesindir.

Bu madde hükümleri gereğince kesinleşen kararlar, dilekçe sahiplerine ve ilgili bakanlıklara bildirilir.

Dilekçeler hakkındaki kesin kararların sonucu

Madde 120- Bakanlar 119 uncu madde gereğince kesinleşen kararlar hakkında yaptıkları işlemleri, aynı maddenin son fıkrası uyarınca kendilerine yapılan bildiri tarihinden itibaren otuz gün içinde, Komisyon Başkanlığına yazıyla bildirirler. Komisyon Genel Kurulu, bunlardan gerekli gördüklerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesini isteyebilir. Bu takdirde, komisyon kendi görüşünü belirten bir rapor hazırlayarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Komisyonun bu istekte bulunması halinde 119 uncu maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları hükümleri uygulanır.

İlgili bakanlık birinci fıkraya uyarınca yapması gereken bildiri yapılmadığı takdirde de, aynı fıkra hükümleri uygulanır.

MADDE 27. – Millet Meclisi İçtüzüğüne “Sekizinci Kısım (Cumhurbaşkanı Seçimi, Güven İstemi, Olağanüstü Yönetim Usulleri ve Silahlı Kuvvetlerle İlgili Kararlar)” başlığı altında aşağıdaki 121, 122, 126, 127, 128, 129 ve 130 uncu maddeler eklenmiş; İçtüzüğün 104 uncu maddesi 123 üncü madde olarak aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; 105 ve 106 ncı maddelerinin numaraları da 124 ve 125 olarak teselsül ettirilmiştir.

SEKİZİNCİ KISIM

Cumhurbaşkanı Seçimi, Güven İstemi, Olağanüstü

Yönetim Usulleri ve Silahlı Kuvvetlerle

İlgili Kararlar

BİRİNCİ BOLUM

Cumhurbaşkanı Seçimi ve Andçime Töreni

Cumhurbaşkanı seçimi

Madde 121- Cumhurbaşkanı, Anayasanın 101 inci maddesinde yazılı nitelikleri taşıyan adaylar arasından, Anayasanın 102 nci maddesi hükümlerine göre seçilir.

Cumhurbaşkanı seçiminin sonucu, yeni Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının ve birleşimde görevli Başkanlık Divanı Üyelerinin imzaladıkları bir tutanakla bildirilir.

Cumhurbaşkanı seçimi tamamlanınca Başkan, yeni Cumhurbaşkanına seçildiğini bildirmek üzere oturumu kapatır.

Cumhurbaşkanının andçime töreni

Madde 122- Yeni Cumhurbaşkanının andçime töreni, eski Cumhurbaşkanının görev süresinin olduğu gün yapılır.

Cumhurbaşkanlığı, Cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından başka bir sebeple boşalmışsa, andçime töreni, seçimden hemen sonraki oturumda yapılır.

Yeni Cumhurbaşkanı andiçmek üzere geldiğinde, Başkan oturumu açar ve en yaşlı Başkanvekili vasıtasıyla Cumhurbaşkanını Genel Kurul Salonuna davet eder. Cumhurbaşkanı, beraberinde en yaşlı Başkanvekili olduğu halde, hitabet kürsüsüne gelir ve ayakta andiçer. Andiçme bitince, İstiklal Marşı çalınır ve Cumhurbaşkanı beraberinde en yaşlı Başkanvekili olduğu halde salondan ayrılır.

Cumhurbaşkanı, andiçme töreninde siyah elbise giyer.

İKİNCİ BÖLÜM

Güven İstemi

Hükümet programının okunması

Madde 123. - Cumhurbaşkanınca atanmakla kurulmuş bulunan Bakanlar Kurulunun programı, kuruluş tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde Başbakan veya bir bakan tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunur.

Bakanlar Kurulu programının okunacağı gün için, Danışma Kurulunca Genel Kurula bir özel gündem teklif olunur.

Yeni Bakanlar Kurulu kurulduğu sırada Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantı halinde değilse, Başkanlıkça derhal toplantıya çağrılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Olağanüstü Yönetim Usulleri

Olağanüstü hal ile ilgili kararlar

Madde 126. - Anayasanın 121 inci maddesi gereğince Bakanlar kurulu tarafından ilan edilen ve Resmi Gazetede yayımlanan olağanüstü hal ile ilgili karar, Başbakanlık tezkeresiyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur.

Yukarıdaki fıkrada soz konusu kararda öngörülen sürenin kısaltılması veya uzatılması hakkında siyasi parti grupları veya en az yirmi milletvekilinin imzası ile görüşme sırasında önerge verilebilir. Oylamadan önce önerge sahibi beş dakikayı geçmemek üzere söz alabilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisince onaylanan olağanüstü halin süresinin uzatılmasına, değiştirilmesine veya olağanüstü halin kaldırılmasına dair Bakanlar Kurulu istemleri bu maddedeki usul ve esaslara göre görüşülür ve karara bağlanır.

Bu madde gereğince yapılacak görüşmeler genel hükümlere göre yapılır.

Sıkıyönetimle ilgili kararlar

Madde 127. - Anayasanın 122 nci maddesi gereğince Bakanlar Kurulu tarafından ilan edilen ve Resmi Gazetede yayımlanan sıkıyönetimle ilgili karar, Başbakanlık tezkeresiyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur.

Sıkıyönetim ilanına dair kararın onaylanmasına veya sıkıyönetim süresinin değiştirilmesine veya sıkıyönetimin kaldırılmasına dair Bakanlar Kurulu isteminin ve siyasi parti grupları veya en az yirmi milletvekilinin imzası ile verilecek önergelerin işlem ve görüşmelerinde 126 ncı madde hükümleri uygulanır.

Olağanüstü hal ve sıkıyönetim kanun hükmündeki kararnemelerinin görüşülmesi

Madde 128. - Anayasanın 121 ve 122 nci maddeleri gereğince çıkarılan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kanun hükmünde kararnemeler, Anayasanın ve İçtüzüğün kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesi için koyduğu kurallara göre ancak, komisyonlarda ve Genel Kurulda diğer kanun hükmünde kararnemelerle, kanun tasarı ve tekliflerinden önce, ivedilikle en geç otuz gün içinde görüşülür ve karara bağlanır.

Komisyonlarda en geç yirmi gün içinde görüşmeleri tamamlanmayan kanun hükmünde karar-nameler Meclis Başkanlığınca doğrudan doğruya Genel Kurul gündemine alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Savaş Hali İlanı ve Silahlı Kuvvetlerle

İlgili Kararlar

Savaş hali ilanı

Madde 129. – Anayasanın 92 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince, yabancı bir devlete kar-şı veyahut belli bir devleti hedef tutmayıp Türkiye için savaş hukukunun yürürlüğe girmesini ge-rektiren hallerde savaş hali ilanına, Bakanlar Kurulunun istemi üzerine, Türkiye Büyük Millet Meclisince karar verilir. Bu kararı Cumhurbaşkanı uygular.

Ancak, Anayasanın 92 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen hallerde Cumhurbaşkanı da, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılması'na karar verebilir ve derhal Türkiye Büyük Millet Meclisi-ni toplantıya çağırır.

Silahlı kuvvet gönderilmesi veya kabulü

Madde 130. – Anayasanın 92 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince, Türk Silahlı Kuvvetle-rinin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye’de bulunmasına belli bir süre için, Bakanlar Kurulunun istemi üzerine, Türkiye Büyük Millet Meclisince izin veri-lir. Bu kararı Cumhurbaşkanı uygular.

MADDE 28. – Millet Meclisi İçtüzüğü'nün yedinci kısmı “Dokuzuncu Kısım (Yasama Dokunulmazlığı ve Üyeliğin Düşmesi)” başlığı altında Birinci Bölüm olarak İçtüzüğü; 108, 109, 110 ve 111 inci maddelerinin numaraları 131, 132, 133 ve 134 üncü madde olarak teselsül et-tirilmiş; İkinci bölüm olarak 112, 113 ve 114 üncü maddeleri ise 135, 136, 137 ve 138 inci madde olarak aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, müteakip kısımların numaraları ile madde numara-ları buna göre teselsül ettirilmiştir.

DOKUZUNCU KISIM

Yasama Dokunulmazlığı ve Üyeliğin Düşmesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Yasama Dokunulmazlığı

İKİNCİ BÖLÜM

Üyeliğin Düşmesi

Üyeliğin düşmesi

Madde 135. – İstifa eden, Türkiye Büyük Millet Meclisine seçilmeye engel bir suçtan dolayı hüküm giyen, kısıtlanan, üyeliikle bağdaşmayan bir hizmeti sürdürmekte ısrar eden, Meclis çalış-malarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletve-kilinin üyeliği, 136, 137 ve 138 inci maddelere göre düşer.

Uyelikten istifa, hükümlülük ve kısıtlanma

Madde 136. – Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden istifa eden milletvekilinin istifa ya-zısının gerçekliği Başkanlık Divanınca yedi gün içinde incelenip tespit edildikten sonra üyeliğinin düşmesine Genel Kurulca görüşmesiz karar verilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğine seçilmeye engel bir suçtan dolayı kesin hüküm giyen veya kısıtlanan milletvekili hakkındaki kesinleşmiş mahkeme kararının Genel Kurulun bilgisine sunulmasıyla üyelik sıfatı sona erer.

Milletvekilliği ile bağdaşmayan bir görevi sürdürme

Madde 137. – Anayasanın 82 nci maddesinde ve kanunlarda milletvekilliği ile bağdaşamaya-
cağı belirtilen herhangi bir hizmeti veya görevi sürdürmekte ısrar eden üyelerin durumu Başkanlık
Divanınca incelenir. Sonuç, Başkanlık Divanı kararı olarak Anayasa ve Adalet Komisyonları üye-
lerinden kurulu Karma Komisyona gönderilir.

Karma Komisyon, yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasındaki usullere göre durumu ince-
leyerek bir rapor hazırlar.

Bu rapor, Genel Kurulda görüşülür. Üyelik sıfatının düşmesi söz konusu olan milletvekili, is-
terse Karma Komisyonda ve Genel Kurulda kendisini savunur veya bir üyeye savundurur. Son söz
her halde savunmanındır.

Üyeliğin düşmesi, Genel Kurulda gizli oyla karara bağlanır. Oylama, Karma Komisyon rapo-
ru üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından itibaren yirmidört saat geçmeden yapılamaz.

Milletvekillerinin devamsızlığı

Madde 138. – Bir milletvekili Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içinde
toplam beş birleşim günü katılmazsa devamsızlığı Başkanlık Divanınca tespit edilir ve Anayasa ve
Adalet Komisyonları uyelerinden kurulu Karma Komisyona gönderilir.

Karma Komisyon, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasındaki hükümlere göre durumu in-
celer ve raporunu hazırlar.

Bu raporu görüşen Genel Kurul devamsızlık sebebiyle milletvekilliğinin düşmesi gerektiğine
üye tamsayısının salt çoğunluğu ile karar verirse, üyeliği düşer. Üyeliğinin düşmesi istenen millet-
vekili isterse Karma Komisyonda ve Genel Kurulda kendisini savunur veya bir üyeye savundurur.
Son söz her halde savunmanındır.

Oylama, Karma Komisyon raporu üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından itibaren yirmi-
dört saat geçmeden yapılamaz.

Bir yasama yılı içinde izinsiz veya özürsüz olarak toplam kırkbeş birleşimden fazla yok sayı-
lan milletvekilinin yolluklarının üç aylığı kesilir.

MADDE 29. – Bu İktüzük değişikliği, yayımını takip eden ayın başında yürürlüğe girer.

MADDE 30. – Bu İktüzük Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

BU KARARA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

<u>Cilt</u>	<u>Birleşim</u>	<u>Sayfa</u>
5	49	154: 176 524: 581

I- Gerekçeli 13 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 49 uncu Birleşim tuta-
nağına eklidir.

II- Bu İktüzük değişikliğini; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Anayasa Komisyonu görüşmüş-
tür.

III- Esas No: 2/158